

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

20 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Grela (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Krzysztof Wesołowski

SSN Maciej Kowalski

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 20 grudnia 2023 r. w Warszawie
skargi M. B. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie
z 15 września 2020 r., V Ca 309/20,
wydanego w sprawie z powództwa M. B.
przeciwko E. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
o zapłatę,

**1. stwierdza, że prawomocny wyrok Sądu Okręgowego
w Warszawie z 15 września 2020 r., V Ca 309/20, jest niezgodny
z prawem;**

**2. zasądza od E. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.
na rzecz M. B. 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł kosztów
postępowania skargowego.**

[S.J.]

UZASADNIENIE

M. B. wniosła o zasądzenie od E. spółki z o.o. w W. 400 euro z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 7 grudnia 2018 r. do dnia zapłaty.

Wyrokiem z 12 lipca 2019 r. Sąd Rejonowy dla miasta stołecznego Warszawy w Warszawie oddalił powództwo.

Wyrokiem z 15 września 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił apelację.

Sąd drugiej instancji ustalił, że M. B. wykupiła wycieczkę z W. do H.. Loty w obie strony miała wykonać spółka E.

Lot z H. do W. 6 grudnia 2018 r. był opóźniony o ponad 3 godziny.

Sąd Okręgowy stwierdził, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo uznał, iż powódka nie ma legitymacji czynnej do dochodzenia od pozwanego odszkodowania za opóźniony lot.

Sąd drugiej instancji wskazał, że rozporządzenie (WE) nr 261/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lutego 2004 r. ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, uchylające rozporządzenie (EWG) nr 295/91 (dalej: „rozporządzenie nr 261/2004”) znajduje zastosowanie wyłącznie do pasażerów, którzy posiadali potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz stawili się na odprawę (zgodnie z wymogami i w czasie określonym uprzednio na piśmie). Kumulatywne wykazanie obu tych okoliczności stanowi konieczną przesłankę do stwierdzenia legitymacji czynnej powódki.

Zdaniem Sądu Okręgowego zgromadzony w przedmiotowej sprawie materiał dowodowy nie pozwalał na uznanie, że w przypadku powódki doszło do ziszczenia się przytoczonych wyżej okoliczności, co determinowało zasadność dochodzonego roszczenia. Uprawnienia pasażerów na podstawie rozporządzenia nr 261/2004 przysługują im jedynie wtedy, gdy posiadają nie tylko samą rezerwację, ale potwierdzoną rezerwację na lot. Aby zatem pasażerowie mogli skorzystać z przepisów tego rozporządzenia, muszą oni potwierdzić swoją rezerwację na dany

lot. Oznacza to, że pasażer powinien przejść przez proces odprawy, chyba że otrzymał wcześniej informację o odwołaniu lotu. Powódka przedstawiła wyłącznie wydruk dokumentu podróży nr [...] oznaczony logiem biura podróży Itaka. Zatem nie sposób było uznać, że przytoczone wyżej przesłanki faktycznie ziściły się. Powódka nie wykazała, że stawiała się na odprawie celem odbycia lotu powrotnego z wycieczki, np. przedkładając kartę pokładową, z której wynikałby wprost dzień podróży, godzina oraz numer lotu. Co więcej, z materiału dowodowego nie wynika, czy w ogóle dotarła ona do miejsca imprezy turystycznej, a jeśli tak, to czy nastąpiło to na podstawie rezerwacji, na którą się powołuje.

Powyższe orzeczenie zaskarżyła skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia powódka, zarzucając:

1. naruszenie art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 261/2004 w zw. z art. 205b ust. 3 pkt. 3 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. prawo lotnicze w zakresie wykazania legitymacji czynnej, gdyż do pozwu dołączona została potwierdzona rezerwacja na lot;
2. naruszenie art. 3 ust. 5 rozporządzenia nr 261/2004, zgodnie z którym przewoźnik lotniczy niezwiązany umową z pasażerem wykonuje zobowiązania wynikające z niniejszego rozporządzenia, uważa się, że czyni to w imieniu osoby związanej umową z pasażerem;
3. błędną wykładnię art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 261/2004 przez przyjęcie, że do wykazania legitymacji czynnej niezbędne jest wykazanie dowodu na fakt odbycia odprawy.

We wnioskach skarżąca domagała się stwierdzenia niezgodności zaskarżonego wyroku z prawem, tj. z art. 7 ust. 1 lit b i art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 261/2004.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga okazała się uzasadniona.

Zgodnie ze stanowiskiem TSUE rozporządzenie nr 261/2004 ustanawiające wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów, a w szczególności jego art. 3 ust. 2 lit. a, należy interpretować w ten sposób, że pasażerom lotu

opóźnionego przy przylocie o co najmniej trzy godziny i posiadającym potwierdzoną rezerwację na ten lot nie można odmówić odszkodowania zgodnie z tym rozporządzeniem jedynie na tej podstawie, że w chwili wystąpienia o odszkodowanie nie udowodnili oni swojej obecności przy odprawie na ten lot, w szczególności przy pomocy karty pokładowej, chyba że zostanie wykazane, że pasażerowie ci nie zostali przewiezieni przy pomocy opóźnionego lotu, o którym mowa, co podlega weryfikacji przez sąd krajowy (zob. postanowienie TS z 24 października 2019 r., C-756/18, www.eur-lex.europa.eu).

W uzasadnieniu orzeczenia wskazano m.in., że co innego ma miejsce wówczas, gdy przewoźnik lotniczy posiada dowody pozwalające na wykazanie, że wbrew twierdzeniom pasażerów, nie zostali oni przewiezieni przy pomocy opóźnionego lotu, o którym mowa, co podlega weryfikacji przez sąd krajowy.

Powyższe oznacza nie tylko, że pasażerowie, których lot jest znacznie opóźniony, mogą korzystać z prawa do odszkodowania bez konieczności spełnienia wymogu polegającego na wykazaniu w późniejszym czasie, przy żądaniu odszkodowania, że byli obecni przy odprawie opóźnionego lotu, ale nadto że to przewoźnik lotniczy zobowiązany jest przedstawić dowody pozwalające na wykazanie, że wbrew twierdzeniom pasażerów, nie zostali oni przewiezieni przy pomocy opóźnionego lotu. W rezultacie następuje tu zmiana rozkładu ciężaru dowodu.

Nadto TSUE wskazał również, że art. 3 ust. 2 lit. a rozporządzenia nr 261/2004 ustanawiającego wspólne zasady odszkodowania i pomocy dla pasażerów w przypadku odmowy przyjęcia na pokład albo odwołania lub dużego opóźnienia lotów należy interpretować w ten sposób, że pasażer posiada "potwierdzoną rezerwację" w rozumieniu tego przepisu, jeżeli organizator wycieczek przekazuje temu pasażerowi, z którym jest związany umową, "inny dowód" w rozumieniu art. 2 lit. g tego rozporządzenia, który zawiera przyrzeczenie przewozu tego pasażera określonym lotem, zidentyfikowanym poprzez wskazanie miejsca i czasu odlotu i przylotu oraz numeru lotu, nawet jeżeli ten organizator wycieczek nie otrzymał od danego przewoźnika lotniczego potwierdzenia czasu odlotu i przylotu dotyczących tego lotu (zob. wyrok TS z 21 grudnia 2021 r., C-146/20, www.eur-lex.europa.eu).

Od razu należy zauważyć, że Sąd drugiej instancji orzekając 15 września 2020 r. nie mógł znać wyroku z 21 grudnia 2021, ale wykładnia zaprezentowana w postanowieniu z 24 października 2019 r. powinna być sądowi znana.

Zgodnie z art. 424⁴ k.p.c. skargę można oprzeć na podstawie naruszeń prawa materialnego lub przepisów postępowania, które spowodowały niezgodność wyroku z prawem, gdy przez jego wydanie stronie została wyrządzona szkoda. Podstawą skargi nie mogą być jednak zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów.

W nauce prawa podnosi się, że nie chodzi więc o jakiekolwiek naruszenie prawa (materialnego, procesowego) w trakcie postępowania lub przy wydaniu wyroku, lecz o naruszenie prawa, które doprowadziło do wydania wyroku niezgodnego z prawem.

W innym miejscu zwraca się uwagę, że w skardze o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia można podnosić uchybienia zarówno co do prawa materialnego, jak i co do przepisów postępowania, w tym przepisów Konstytucji RP, prawa unijnego i postanowień umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, ale bez możliwości konstruowania zarzutów dotyczących ustaleń faktycznych lub oceny dowodów.

Oczywiście *a prima vista*, wykładnia art. 3 ust. 2 lit a rozporządzenia nr 261/2004 – który stanowi, że ustęp 1 stosuje się pod warunkiem, że pasażerowie posiadają potwierdzoną rezerwację na dany lot oraz, z wyjątkiem przypadku odwołania, o którym mowa w art. 5, stawia się na odprawę pasażerów – może wywoływać wątpliwości. Tym bardziej, że powszechnie przyjmuje się, iż chodzi o sprzeczność z rozumianym jednoznacznie przepisem prawa regulującym określone uprawnienie lub orzeczenie wydane w następstwie oczywistych błędów sądu, spowodowanych rażącym naruszeniem zasad wykładni lub stosowania prawa, które można stwierdzić na "pierwszy rzut oka" bez wnikania w szczegóły sprawy i bez potrzeby prowadzenia głębszej analizy prawniczej. Natomiast nie jest niezgodne z prawem orzeczenie oparte na wyborze jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, w szczególności gdy są to przepisy nowe, niejasne, rzadko stosowane, nieskonfrontowane z realiami i potrzebami życia społecznego.

Zatem wybór jednej z możliwych interpretacji przepisów prawa, co do zasady, nie może stanowić podstawy skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. W okolicznościach niniejszej sprawy jednakże wykładni dokonał Trybunał Sprawiedliwości. W tym wypadku, w myśl art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej zgodnie z zasadą lojalnej współpracy Unia i Państwa Członkowskie wzajemnie się szanują i udzielają sobie wzajemnego wsparcia w wykonywaniu zadań wynikających z Traktatów. W związku z tym przyjmuje się, że wykładnia TSUE jest wiążąca.

W rezultacie w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia prawa w rozumieniu art. 424⁴ k.p.c.

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy, na podstawie art. 424¹¹ § 2 k.p.c., stwierdził, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z prawem oraz na podstawie art. 108 § 1 i 98 w zw. z art. 391 § 1, art. 398²¹ i art. 424¹² k.p.c. rozstrzygnął o kosztach postępowania skargowego.

[SOP]

(r.g.)